

Sygn. akt III KK 115/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Jacek Sobczak (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Małgorzaty Wilkosz- Śliwy ,
w sprawie **A. P. K.**

oskarżonego z art. 158 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 października 2013 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Prokuratury Okręgowej w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 20 grudnia 2012 r.,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 3 października 2012 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i zmieniony nim wyrok Sądu Rejonowego w W. z 3 października 2012 r. odnośnie A. P. K. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Do Sądu Rejonowego w W. skierowany został akt oskarżenia przeciwko trzem oskarżonym, w tym m. in. przeciwko A. P. K., któremu postawiono zarzut z art. 158 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 3 października 2012 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k., m. in. w odniesieniu do tego oskarżonego postępowanie umorzył wobec stwierdzenia znikomej społecznej szkodliwości czynu, ustalając, że w dniu 27 lipca 2011 r. w A., działając wspólnie z J. C. i S. K. oraz ustalonym nieletnim wziął udział w bójce w ten sposób, że J. C. uderzył pięścią w twarz S. K., a następnie trzymaną w ręce drewnianą kantówką uderzał go dwa razy w lewy bark, a S. K. trzymanym w ręce drewnianym kołkiem uderzał J. C. w lewe ramię oraz głowę, natomiast A. K. szarpał go za ubranie, w następstwie czego wszyscy zostali narażeni na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub art. 157 § 1 k.k., przy czym S. K. doznał obrażeń ciała w postaci otarcia naskórka i zadrapania w dolnej krawędzi oczodołu prawego, punktowego otarcia naskórka policzka lewego w 1/2 łuku jarzmowego lewego, drobnych wylewów dospojówkowych w kąciку wewnętrznym oka prawego, rany tłuczonej długości 0,6 cm w połowie I-szej kości śródścza prawego, obrzęku i bolesności barku i okolicy nadłopatkowej lewej, J. C. doznał zasinienia na lewym ramieniu o wymiarach 10x4 cm, bólów głowy pourazowych, bez ewidentnych oznak uderzenia, natomiast A.K. doznał rany śródścza prawego oraz stłuczenia ręki lewej, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządu ich ciała na okres nieprzekraczający siedmiu dni, czym wyczerpali dyspozycję art. 158 § 1 k.k.

Od tego wyroku została wywiedziona apelacja przez prokuratora, w której zarzucono błąd w ustaleniach faktycznych polegający na bezzasadnym przyjęciu, iż w ustalonych okolicznościach sprawy, szkodliwość społeczna przypisanego oskarżonym czynu jest znikoma i wniesiono o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 20 grudnia 2012 r., zmienił zaskarżony wyrok, w ten sposób, że A. P. K. uniewinnił od zarzucanego mu czynu, zaś w odniesieniu do pozostałych oskarżonych uchylił zaskarżony wyrok i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego, na niekorzyść A. P. K., wniósł Prokurator okręgowy w S., zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 434 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. polegające na błędnym uznaniu, że pomimo wydania przez Sąd I instancji wyroku z oczywistym i rażącym naruszeniem art. 424 k.p.k. uniemożliwiającym dokonanie w postępowaniu odwoławczym kontroli merytorycznej tego orzeczenia oraz przyjęcia, iż z tego względu zachodzą podstawy orzekania poza granicami zaskarżenia i podniesionych zarzutów w oparciu o przepis art. 440 k.p.k., nie można było zaskarżonego orzeczenia uchylić z uwagi na zakaz *reformationis in peius* obowiązujący przy ponownym rozpoznaniu sprawy (art. 443 k.p.k.) i w związku z tym istniała jedynie możliwość jego zmiany i uniewinnienia go, co stanowi rażące naruszenie art. 437 § 2 k.p.k., art. 457 §3 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.

Prokurator w konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w S. oraz wyroku Sądu Rejonowego w W. i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna.

Należy bowiem przyznać rację skarżącemu, gdy twierdzi, że w toku procedowania przez Sąd II instancji doszło do rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego wskazanych w *petitum* skargi.

Sąd odwoławczy, w odniesieniu do oskarżonych J. C. i S. K., powołując się na dyrektywę wskazaną w art. 440 k.p.k., przy wyjściu poza zakres podniesionego przez prokuratora w apelacji zarzutu i uznając dokonane w sprawie ustalenia faktyczne za rażąco dowolne, wyrok Sądu Rejonowego w W. uchylił i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Natomiast w odniesieniu do A. K., przyjmując, że i co do niego ustalenia faktyczne są wadliwe i z tego względu zachodziłyby podstawy orzekania poza granicami zaskarżenia i podniesionych zarzutów w oparciu o przepis art. 440 k.p.k., nie można jednak zaskarżonego orzeczenia uchylić z uwagi na zakaz *reformationis*

in peius obowiązujący przy ponownym rozpoznaniu sprawy (art. 443 k.p.k.) i w związku z tym istnieje jedynie możliwość jego zmiany i uniewinnienie A. K.

Należy wobec tego zauważyć, że przepis art. 440 k.p.k. w zakresie możliwości rozstrzygnięć, przyznanych sądowi rozpoznającemu sprawę po uchyleniu rażąco niesprawiedliwego orzeczenia, wskazuje na alternatywę rozłączną, która oznacza, iż z uchyleniem zaskarżonego orzeczenia nie wiąże się zakaz *reformationis in peius* i przy ponownym rozpoznaniu sprawy przez Sąd I instancji może zapaść rozstrzygnięcie mniej korzystne niż to, jakie zostało podjęte w uchylonym orzeczeniu. Orzekanie na niekorzyść jest jednak dopuszczalne tylko w granicach, w jakich sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania i pod warunkiem, że od uchylonego orzeczenia wniesiono środek odwoławczy na niekorzyść oskarżonego (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. akt V KK 253/11, Lex 1112805*, oraz wskazane tam orzecznictwo). Inaczej mówiąc, jeżeli orzeczenie było zaskarżone na niekorzyść – co bez wątpienia zostało zrealizowane w przedmiotowej sprawie - to uchylenie tego orzeczenia, nawet wówczas, gdy nastąpiło ono niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, także na podstawie art. 440 k.p.k., nie narzuca konieczności przestrzegania zakazu określonego w art. 443 k.p.k. przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że Sąd II Instancji dokonujący kontroli wyroku Sądu *meriti*, przy wychwyceniu uchybienia tego Sądu w obrębie art. 440 k.p.k., miał nie tylko uprawnienie ale wręcz obowiązek uchylenia wadliwego orzeczenia i przekazania w tym zakresie sprawy do ponownego jej rozpoznania, chyba że dokonałby własnych odmiennych ustaleń faktycznych w świetle których należałoby tego oskarżonego uniewinnić. Na dokonanie takich stanowczych ustaleń nie wskazuje jednak treść uzasadnienia zaskarżonego kasacją orzeczenia. Nieuprawnione zatem, a przynajmniej przedwczesne, w okolicznościach przedmiotowej sprawy jest uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, w każdym razie jeśli zważyć na przedstawione w uzasadnieniu Sądu Okręgowego argumenty. Jak słusznie zauważył skarżący w kasacji, kwestia przyszłego zakresu orzekania, w tym i możliwości czynienia nowych ustaleń faktycznych, limitowana będzie w tym konkretnym przypadku jedynie stanem dowodowym sprawy.

W tym stanie rzeczy należało uchylić nie tylko zaskarżony kasacją wyrok Sądu Okręgowego, ale także zmieniony nim wyrok Sądu Rejonowego w odniesieniu do A. P. K. jako, że orzeczenie to jest wadliwe, co zostało już trafnie zauważone przez Sąd odwoławczy i wobec tego przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym prowadziłoby jedynie do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania w sprawie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.